

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

De Personis Ecclesiasticis, Earumque statu, Dignitate, munere, &
Immunitate

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 2. De auctoritate Ecclesiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61816)

Ecclēsię Christi triplex potestas necessaria, & concessa est, Ordinis, Iurisdictionis, internę, & externę. Potestas Ordinis exercetur in consecratione corporis Christi, & administratione Sacramentorum. Iurisdictionis internę in ligando, & solvendo. Externę in præscribendis legibus, decidendis litibus, corrigendo, & puniendo. Huic potestati omnes cuiuscunque ordinis, & status Christiani subiecti sunt. *Matth. 16. v. 18. Ioan. 20. v. 21. Lucę 10. v. 16. Act. 15. v. 24. 1. ad Cor. 4. v. 1. 2. Cor. 13. v. 2. ad Hebr. 13. v. 17. c. sollicita De maior. & obed. Dist. 19. to. Inobedientes & contumaces pœna manet, spiritualis, vel corporalis, ad Rom. 13. v. 4. c. 4. f. & seq. dist. 16. Item Dist. 50. to.*

2. Iurdictio interna clavis appellatur *Matth. 16. v. 19.* quia cœlum referat: externa verò gladius, quia malos persequitur. *Conc. Trid. Sess. 25. c. 3.* Illius forum animę reconciliationem intendens artius est: huius limites ampliores sunt. Ad eam enim pertinet attendere & visitare subditos, inquirere in mores, & punire, mittere legatos, contumaces accersere, illorum audaciam compefcere, ad Concilium vocare eos, quorum interest, statuta in Concilio examinare, & confirmare, pœnã ecclesiasticã cœercere delinquentes, excommunicando, suspendendo, interdicens, ab iisdem Censuris absolvere, casus reservare, reservados tollere, dare Indulgentias, dispensare in votis, ac iuramentis, cœdemnare hæreticos, scripta illorum, antequam vulgentur, examinare, declarare, & exponere,

quinam sint veri articuli fidei, & Canonice scripturę, dubia de fide, & religione solvere, ritus & cæremonias ordinare, constituere Ecclesie ministros, beneficia ecclesiastica distribuere, de bonis ecclesiasticis disponere, canonizare sanctos, & quibus ritibus colendi sint, ordinare. Denique universam populi Christiani Remp. bonis legibus munire, ac defendere, subditos ad eternę salutis portum perducere. *Tolet. l. 1. c. 3. Reginald. l. 1. c. 3. Bellarm. l. 4. de Rom. Pontif. c. 16. Suar. l. 3. de legib. c. 5. & Tom. IV. in 3. par. dispu. 16. Layman. l. 1. Tract. 4. & 5. Alvar. Pelagius l. 1. De planctu Eccles. art. 13. Concilium Mussus in Conc. de Carb. Petri.*

3. Utraque potestas dividi potest in ordinariam, & delegatam: ratione subiecti autem, seu habentium iurisdictionem, in Papalem, episcopalem, & parochialem; quę differunt potissimum ratione originis & dependentię *Silv. V. Iurisdiction. Layman. lo. citato.* Nam summus Pontifex omnem potestatem suam, quemadmodum Apostoli olim, immediatę à Christo accipit, postquam legitimę electus est. *Ioan. 20. v. 21.* iuxta interpretationem *Chrysof. Theophil. Cyrilli, Cypriani & aliorum:* quia S. Petro succedit, non simpliciter, ut Apostolo, sed ut universali & ordinario pastori totius Ecclesie. Episcopi verò, quamvis in Apostolorum munus subrogentur, potestatem iurisdictionis, de quã loquimur, non à Deo immediatę, sed à summo Pontifice accipiunt, ut pluribus confirmat *Bellarm. l. 4. de Pontif. c. 24. Barb. de potest. episc. Par. T. 1. c. 1. Piascius in Praxi Par. 2. c. 1. Suar. l. 4. de legib. c. 4. & To. V. in 3. par. Disp. 1. sect. 2. Layman. l. 1. Tract. 4. c. 7. S. 2. Bill. Tr. 11. c. 1. n. 22.* Hinc sequitur, quem-

admodum Pontifex pro totâ Ecclesia, sic pro sua diœcesi Episcopum, provincia sibi commissa legatum Apostolicum leges condere posse. *c. 2. De Const. c. 2. de mai. & obed. Tanner. II. D. 5. q. 5. nu. 99. Salas q. 95. D. 8. sect. II. Vasq. in 1. 2. de D. 153. c. 1. n. 5.*

4. Comitua Regni sunt, Concilia Ecclesiæ, eaque triplicia, Generalia, Provincialia, & Synodalia, seu diœcesana: sua singulis potestas legislativa convenit, accommodata materiæ, subditis, & territorio. Synodalia indicit Archiepiscopus: Diœcesana Episcopus: generalia non nisi à summo Pontifice indicuntur, eorumque placita ab eodem confirmantur, alias nullam vim habitura. *c. Canonis dist. 15 & ibi Barb. Tanner. Par. 2. Anatomia Consecr. August. §. 10. n. 222.*

Conc. Trid. sess. 10. in Bulla Iulii III. Caietan. opusc. de compar. Pontif. & Concil. Turrescrem. l. 2. c. 71. Navar. Consil. l. 1. de Constit. Suar. & Laym. l. cit. Molanus de Rep. Tract. 5. c. 30. Alpb. Castro. l. 1. adu heres in V. Concilium. Tuschus eod. Rationem præstat vltus, & traditio nec alicubi legitimus maiorem Concilii concessam potestatem esse. V. Bellarm. l. 2. de Concil. c. 13. Azor II. l. 5. c. 12. & 13. Barb. in c. cit. Canones. Salas de legib. p. 172. In schismate igitur, ubi certus Pontifex non est, Conciliis licebit ea tantum decernere & constituere, quæ ad præsentem Ecclesiæ statum, & futuram electionem necessaria videntur. Idem Cardinalium senatui vacante sede tribuitur, quemadmodum infra Tit. x. §. 2. & 3. latius explicabitur.

5. Quod Gratianus initio Dist. 18. scribit, Concilia Provincialia invalida esse ad definiendum, non tamen ad corrigendum, non est universè verum. Quamvis

enim ad definitionem eorum, quæ ad fidem, & mores totius Ecclesiæ pertinent, non se extendat illorum potestas, statueret tamen, & definire possunt, non quidè contra Ius, sed præter Ius, & si quid dubii occurrat, declarare, vel remove. Cognoscunt etiam de vitâ, administratione, & moribus episcoporum, corrigunt, & puniunt iuxta dispositionem antiquorum Canonum. *Dist. 17. 18. & 19. Conc. Tr. sess. 24. c. 2. Silv. v. Concilium nu. 9. Causæ criminales, & graviores contra episcopos summo Pontifici cognoscendæ & terminandæ relinquuntur. c. 5. eod. Bellarm. l. 2. de Conc. c. 7. Salas de leg. pag. 161. Azor. l. cit.*

6. Legatus Apostolicus in provinciâ suâ synodum cogit, quando necessarium esse videt. Metropolitanus verò per se ipsos, vel si impediti sunt, Coepiscopus, seu Suffraganeus antiquior, quolibet saltem triennio post octavâ Resurrectionis D. N. Iesu Christi, seu alio commodiori tempore pro more provinciæ synodum indicet; quo Episcopi omnes, & qui de iure, vel consuetudine interesse debent, convenire omnino tenentur. *Conc. Trid. sess. 24. c. 2. Pro communi subditorum bono leges, & statuta condere possunt; sed quæ in eiusmodi Conciliis statuta fuerint, publicari non debent, inconsulto Romano Pontifice. V. Congreg. Cardinal. declarat. num. 4. Em. Sa. V. Concilium. Vasq. l. 2. de q. 95. D. 152. c. 3.*

7. Ius ferendi leges, seu statuta & Constitutiones habent etiâ Generales ordinû Religiosorû in capitulo generali; & provinciales in provinciali, concurrente maiori suffragiorum parte: reliqui prælati ea præcipere possunt sibi subiectis, quæ ad observationem Regulæ perti-

pertinent. *Navar. Comm. 2. de Regularib. n. 63. Bonac. Tomo 2. pag. 8. Suar. l. 4. de leg. c. 6. n. 21. & Tom. 19. de Relig. l. 2. c. 8. Vasq. D. 153. c. 1. n. 5. Roderic. 1. Q. 67. art. 1. & 5. Laym. l. 1. Tr. 4. c. 7. §. 8. Salas de leg. Q. 95. Disp. 8. sect. 12. Sed an prater aus supra Regulam? V. par. 1. sum. §. 7. tit. 15.*

VIII. Principum secularium leges, & statuta quantumvis honesta, & utilia nec libertati Eccles. inimica, nullam vim obligandi personas Ecclesiasticas habent quam diu à summo Pontifice, & Ecclesia approbata non sunt. *c. 1. 2. 3. & 4. dist. 10. Neque enim Imperium sacerdotio præest, sed subest. c. Sollicitas de maiori. & obed. c. Ecclesia de Constit. c. lege dist. 10. Quocirca leges in toto titulo de sacros. Eccl. & Titulo de Episc. & cler. tit. de Episcop. audientia. Auth. Constitutiones. De Sanctis. Episc. Reverend. Cler. & Monachis. de alien. rer. Eccl. ac similes, quatenus Imperatoris & civiles sunt, in foro conscientiarum clericos non obligant: at verò, quatenus cum iure naturali, divino, aut Canonico conveniunt, adeoque admittuntur & receptæ sunt, pari cum aliis necessitate obedientiam exigunt. v. Vasq. disp. 164. c. 4. Barb. in c. Ecclesia S. Mariae in Prætermis. & DD. quos magno numero allegat. §. NOTA. Statutum à seculari Principe contra Ecclesiasticam libertatem conditum Episcopus tollere, & illius observationem prohibere potest: etiam nullo citato. Felin. in c. S. Mariae num. 110. Tolet. lib. 1. cap. 37.*

IX. Eorum, quæ à summo Pontifice aliisve Eccles. Prælati constituantur, pro diversitate materiae, seu modi aut finis, septem quasi species numerantur, *Dogma, Mandatum, Interdictum, Sanctio,*

Canon, Decretum, & Epistola decretalis. Dogma vocatur constitutio Ecclesiastica ad fidem pertinens, c. penult. de Consecr. dist. 5. Mandatum ad disciplinam pertinet: Interdictum ad correctionem præsentium, & imminentium malorum. Unde ab Edicto differt, quod hoc, ut Constitutio generalis jubeat aliquid, vel prohibeat instar legis universalis, nulla poena adiecta. c. Non oportet de Consecr. d. 4. Sanctio est constitutio poenalis, certam poenam transgressoribus ponens, cuiusm. est in c. Si quis suadente. 17. Q. 4. Latius accepta omnem Constitutionem sive Pontificis, sive Regis aut Principis significat. Canon dicitur Constitutio, quæ in Concilio Generali, vel Provinciali promulgatur. Exemplum de Generali habes in c. Nonnulli de Rescript. de Provinciali in c. 12. de so. comp. Decretum propriè est, quod Papa consultus cum Cardinalibus assensum præstantibus super aliquo negotio conficit, & in scripturam redigit. Exemplum habes in c. Etsi membra de his, quæ sunt, à Prælato sine consensu Capituli, & Can. Generali 15. Q. 1. Denique Epistola Decretalis est, quam summus Pontifex alicui de certâ te sedem Apostolicam consulenti scripto transmittit, sive solus c. 1. de Rescript. sive consilio statutum. c. Bona memoria Moguntinensi. De elect. Hæc omnia tamen sæpè non observato discrimine pro se invicem usurpantur.

Addi præcedentibus potest *Motus proprius, Responsum SS. Patrum, Præceptum, & Pragmatica sanctio. Motus proprius dicitur, cum Pontifex, sive Princeps nullius interveniente consilio, aut suatu, vel petitione aliquid constituit. Responsum SS. Patrum est dictum ad interpretandum seu respondendum.*

spondendum, & in corpore Iuris clau-
sum. Præceptum à mandato vix distingui-
tur, nisi præceptum ad singulares perso-
nas tantum: mandatum vero etiam ad
communitatem pertinere velis. *Decius in*
C. de mandatis Princ. p. 200. & seq. Prag-
matica sanctio appellatur, quod ex consi-
lio Procerum Imperator sanxit, & con-
stituit. l. ult. C. de din. refer. & ibi Glo. e. Per-
venit dist. 100. Vallens. l. 1. T. 2. §. 2. Salas de
leg. pag. 5. Laym. l. 1. Tract. 4. c. 1. Decianus l.
2. c. 30. num. 23.

§. 3.

De vi, & obligatione Canonum.

I. **L**egis virtus est, imperare, vetare,
permittere, & punire. *c. Omnis lex*
dist. 3. quò reducitur translatio domi-
ni. *Vivianus l. 1. Decretat. T. 2.* Verum ut
Canon aliquis, vel Ecclesiastica lex con-
scientiam obliget, legitimam promulga-
tione opusest. Ita communiter sacri, &
profani DD. Et patet ex *c. in istis dist. 4.* leges
instituuntur, cum promulgantur, firmantur,
cum moribus utentium approbantur. Idem di-
citur in *C. T. de legibus, & Auth. ut facta no-*
va Constitutiones. Valere nimirum leges,
ex quo in communi factæ sunt manifestæ
Ad eò, ut hæc conditio legis essentialis
esse censeatur, nec ulli Magistratu liceat
aliter ullam subditis obligationem im-
ponere. Vnde passim excipientibus ve-
nia datur, *Non scivi. Ignoravi. Dynus in*
Reg. 13. iur. in 6. Nav. Pralud. 9. Sayrus
l. 3. c. 1. Roder. l. 2. c. 6. art. 3. Barb. in
c. cit. in istis. Salas de legibus. q. 95.
disp. 1. Serar. disp. de leg. num. 54. &
seq. Vasq. disp. 155. Silvest. q. 6. Soto l.

1. de iust. q. 1. art. 4. Valent. disp. 7.
q. 5. pun. 5.

II. Leges Ecclesiasticæ non obligant,
nisi post duos menses à promulgatione
factæ elapsos, nisi aliud expressum sit. Ita
jure civili sancitum est in *cit. Auth.* cui non
contradicit jus pontificium sed *Pius IV. in*
Bullâ pro Conc. Trid. manifestè approbat
jus commune, quod iubet leges non ob-
ligare statim, sed post certum tempus vi-
delicet duorum mensium, ut eò facilius
innotescant subditis & exculationum
causæ amputentur. Neque interest, an-
te terminum illum constare aliquibus
vel etiam omnibus factam esse legis pro-
mulgationem, quæ obligatio illius abso-
lutè suspensa manet per voluntatem le-
gislatoris, donec duorum mensium spa-
tium effluerit. *Antonin. c. 2. de Constit. Na-*
var. c. 23. n. 44. Decius, Valentia, Medina
Tanner 11. dist. 5. q. 6. d. 1. num. 3. Less. c. 22.
Dub. 13. qui addit, quamvis promulgata
lex sit, si tamen ipso usu non recipiatur,
nec superior urgeat observationem, non
obligare. Imò Conciliorum generalium
decreta, quæ per decennium observata
non sunt, amittere vim tuam docet *Na-*
var. l. 3. Consil. 83.

III. Neque facta Romæ promulga-
tio sufficit, sed in singulis provinciis, aut
diocæsisibus (cum aliter constitutum
non est) fieri debet. Ita multi DD. *apud*
Azorium 11. l. 5. c. 3. Ex recentioribus Mel.
Tract. 2. disp. 395. Barb. l. 3. Votor. Decisiv.
pag. 293. Reginald. l. 13. num. 156. Zypæus
Consultat. 1. de Constitut. & l. 1. de iuris d. Ec-
cles. c. 63. Roderic. l. 9. c. 66. art. 2. Emman. Sa.
v. lex n. 8. Nicol. Serarius disput. de legibus
n. 56. Ratio sufficiens est, Iuris Civilis di-
spositio valet, ubi in jure Canonico nihil
defini-